

Изх. № 04-00-59/09.10.2012 г.

ДО
Г-Н СИМЕОН ДЯНКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НСТС,
ЗАМ.-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

ОТНОСНО: СТАНОВИЩЕ НА БСК ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2013 Г. (ПЗДБ)

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ДЯНКОВ,

Българската стопанска камара изразява следното становище по ПЗДБ:

1. ПОДКРЕПЯМЕ:

- съхраняването на фискална и монетарна стабилност в рамките на т.нар. „Валутен борд“;
- по-висока прозрачност на разходите чрез включване на социалноосигурителните задължения в бюджетите на ПРБК, вместо досегашното централизирано разплащане и разчети;
- обявените второстепенни цели за част от секторните политики, например - пълен обхват в предучилищното образование на децата, две години преди постъпване в началното образование, вкл. с цел постигане на приемлива степен на владеене на официалния език на Република България.

2. Поставаме под съмнение следните параметри:

2.1. Заложен оптимистичен ръст на БВП - 1,9% в реално и 4,9 % в номинално изражение;

2.2. Значително завишен ръст на общите бюджетни приходи (6,23%), независимо от очакваното изпълнение от 13,3% по бюджета за 2012г. Това може да създаде риск пред общото изпълнение, вкл. при отчитане на заложените буфери - висока инфлация (3,4 инфлация, над 3% дефлатор на БВП), висока събираемост по ДДС, опора върху нарастващ внос и свързаните по-високи постъпления и допълнителното дефицитно финансиране (1,3% от БВП).

Постигането на планираните данъчни и неданъчни приходи ще бъде затруднено и поради:

- неизпълнение на антикризисните мерки в частта „подкрепа на фиска“ - напр., създаване на регистър на обектите държавна собственост и държавния поземлен фонд, съответните доходи от аренда и наем и др., по РМС №180/2010г.;
- влизане в сила от 2013г. на законодателство, натоварващо бизнеса – напр., допълнителни необходими десетки милиони лева за издаване на банкови гаранции по новоприетия Закон за управление на отпадъците, закриване на действащи предприятия и съкращаване на заетостта;
- продължаваща стагнация в редица сектори, насочени към вътрешното потребление и износа.

3. КАТЕГОРИЧНО НЕ ПОДКРЕПЯМЕ:

3.1. Декларираната обща бюджетна цел - увеличаване на потреблението, свързана с:

- ръст на вноса за крайно и междинно потребление. В редица случаи този ръст е за сметка на национално производство и работни места, при дъмпингови цени, и високо равнище на пряко и косвено субсидиране, отклоняване от данъчни плащания с краен негативен ефект върху паричната маса и т.нар. Паричен съвет;
- нарастване на доходите, вкл. в реалния и бюджетния сектор при едновременни очаквания за нисък ръст на производителността на труда и завишени инфлационни очаквания;

- увеличени бюджетни разходи, които не обслужват националните цели по стратегията „Европа 2020“;
  - отказ от ангажимента за непроменена данъчно осигурителна политика (увеличаване на максималния осигурителен доход) спрямо необсъдената в НСТС бюджетна прогноза за периода 2013–2015г.
- 3.2. Дефицитното финансиране на вътрешното потребление (-1,3% от БВП по КФП), нарастването на общият държавен дълг в края на 2013г. до около 18 % от БВП и увеличаването на преразпределителната роля на държавата (разходите по КФП към БВП достигат 38,8% спрямо 38,4% през 2012г., доближавайки лимита от 40%) не обслужват тези цели.
- 3.3. Заложеното относително и относително намаляване на разходите за инвестиции и НИРД, експорта и други фактори за възстановяване на икономическия растеж;
- 3.4. Отказът от насърчаване на заетостта и създаване на нови устойчиви работни места.
- 3.5. Пасивната роля на ПЗДБ за подпомагане на МСП.
- Разширяването на държавния дълг под максимално допустимия таван от 40% е предложение на БСК от т.нар. антикризисни мерки. Привлечените допълнителни средства следва да бъдат насочени изцяло за отключване на краткосрочните и дългосрочни фактори на растежа – намаляване на регулаторната тежест, по-добро правораздаване и вътрешен ред, въвеждане на е-Правителство, инвестиции в основна и енергийна инфраструктура, НИРД, подобрена производителност, отпадане на бариерите пред местното производство и неговата експортна ориентация.
4. **Същевременно, и през 2013г. не се залагат бюджетно осигурени цели и действия за:**
- реформиране на административни структури и ограничаване на регулаторните тежести върху бизнеса, въвеждане на е-Правителство за намаляване на административната тежест и заплащаните на такси от страна на бизнеса;
  - повишаване на резултатността, ефективността и ефикасността на дейностите, публичните услуги и проекти в основните области на прилаганите политики. В тази връзка е целесъобразно НСТС да разгледа отчета на изпълнението на програмните, ориентирани към резултати бюджети на избрани първостепенни разпоредители с бюджетни кредити (ПРБК) и проектите за бюджети през 2013г.;
  - насочване на разходи в подкрепа на основните фактори на икономическия растеж, заетостта и подобряване на бизнес средата, в т.ч. за изпълнение на т.нар. антикризисни мерки по РМС № 180/2010г.
5. **Предвиденият ръст на минималната работна заплата (МРЗ) до 310 лв.** не е обвързан с досегашното нарастване на номиналната и реална средна работна заплата, ръста на компенсацията на труда на зетите и производителността на труда в условията на продължаваща икономическа криза и висок дял на незаетите (безработни и обезкуражени) лица от над 18,5% (около 39% за лицата от 15 до 24г.), както и с необходимостта от съблюдаване на наложилите се съотношения в ЕС (40% от ср. РЗ), съотношенията на заплащане между квалифициран и неквалифициран труд, възможностите на отделни браншове и предприятия с влошено икономическо състояние. В тази връзка е необходима подготовка и обсъждане в НСТС на оценка за въздействие от досегашните решения за увеличаване на МРЗ, както и на предлаганото увеличение на максималния осигурителен доход.
6. **Разходите за наука намаляват дела си в БВП от 0,3% на 0,2%.** За поредна година заложените средства за БАН са по-малко в реално изражение и не достигат за покриване дори на средствата за работна заплата. Остават неосигурени режимни разходи, разходи за т.нар. дейности за осигуряване на държавни политики и функции (метеорологични прогнози, регистрация на земетръсна активност и др.). В дългосрочна перспектива става невъзможно изпълнението на националната цел за разходи за НИРД като дял от БВП. В тази връзка следва се обсъди възможността за промени в осъществяваната концесионна политика и да се насочат допълнителните средства за НИРД, в т.ч. за допълнително дългосрочно финансиране на БАН и други центрове за проучвания, развой, внедряване и иновации за сметка на промени в отдаване под наеми на държавни активи и промени в концесионни такси, съизмерими с наложилите се пазарни съотношения в ЕС и други развити страни.
7. **Частичното съхраняване или намаление в реално изражение на финансирането на отделни ПРБК е за сметка основно на капиталовите разходи (2,01% номинален ръст, от**

6,8% на 6,6% от БВП). Изключение правят отбрана, вътрешен ред, сигурност (3,4% на 3,6% от БВП), образование, пенсии (от 9,4% на 9,7% от БВП), околна среда (от 1,4% на 1,9% от БВП) и др. Като се отчита зависимостта на потреблението от вноса, този подход не създава условия за растеж и нови работни места.

Хроничен проблем на структурата на бюджетните разходи е високият дял на социалните разходи - пенсии и социално подпомагане. Това произтича от редица негативни тенденции, вкл. демографски, миграционни, ниска заетост, унищожена промишлена и аграрна база, ограничителна монетарна система. Спирането на реформите в пенсионна система, съхраняването на съотношението 60:40 в осигурителните задължения „осигурител - осигурено лице“ и други решения в перспектива ще натоварват допълнително разходите на бюджета за покриване на генерираните дефицити. Подкрепяйки необходимостта от осъвременяване на пенсиите и покриване на дефицита за сметка на ПЗДБ, настояваме за:

- въвеждането на единна данъчноосигурителна сметка и хронологичен ред за погасяване на държавните вземания да бъде съпроводено с изравняване на дължимата лихва върху забавени осигурителни плащания с дължимата лихва по други задължения към държавата (ОЛП + 10%);
  - да бъдат потърсени други източници (насърчаване на заетостта и декларирането на всички осигурителни задължения), вместо увеличаване на максималния осигурителен доход;
  - да бъде изравнено съотношението на осигурителните задължения, вместо досегашното разпределение 60:40;
  - да бъде възстановен режимът на изплащане на т.нар. разходи за болнични, доколкото задълженията за покриване на 70% от brutното възнаграждение през първите три дни от работодателя бяха въведени като временна антикризисна мярка с РМС №180/2010г.
8. **В аналогично положение е и системата на здравеопазването** при липса на конкретни мерки за повишаване на качеството на здравните услуги, ефективност на разходите, липса на финансиране от страна на държавата на предоставените услуги за здравно неосигурени лица. В тази връзка, повишените здравноосигурителни плащания едва ли ще подобрят достъпа до здравеопазване на осигурените лица с възнаграждения над 2200 лв.
9. **Предлагаме отново да се извърши необходимата подготовка за постепенно въвеждане и публичен достъп до аналитични сводни бюджети**, както за общините, така и за министерствата (капиталови разходи и текущи разходи от извънбюджетни източници), като се осигури проследимост и контрол над заложените цели, проекти, резултати и измерими показатели за напредък и свързани разходи и възвращаемост на публичните средства.

БСК предлага отново да стартира разработка до края на т.г. изпълнение на платформа за възстановяване, растеж и работни места до края на правителствения мандат (приложените краткосрочни мерки). Тя следва да включва приоритетни действия в ключовите области на политики за приемане от страна на Правителството и 41-то НС, които да:

- имат ключово значим характер за икономиката (с мащабен и непосредствен ефект);
- са относително бързо осъществими;
- не ангажират значителни финансови и административни ресурси;
- получат максимална обществена подкрепа, ангажираност на социалните партньори и политическите сили;
- са времево рамкирани като:
  - Краткосрочни – до края на 2012г. и до края на сегашния правителствен мандат;
  - Дългосрочни – в рамката на НПР „България 2020“.

Необходимите краткосрочни мерки, действия и ангажименти в подкрепа на възстановяването и икономическия растеж са:

1. Спешен преглед на т.нар. антикризисни мерки (РМС 180/2010г.) и ускоряване прилагането на действия със значим ефект.
2. Преглед на целия пакет от стратегически дългосрочни национални документи и актуализация във връзка с Конвергентната програма и Националната програма за реформи, с оглед намаляване броя и съгласуване на възприетите дългосрочни цели.

3. Приемане на цели, индикатори и целеви стойности за контрол на изпълнението за всички първостепенни разпоредители на бюджетни кредити за 2013г., които да бъдат включени в Държавния бюджет и КФН. Обсъждане на програмните бюджети за 2013г. на част от ПРБК в НСТС.
4. Внасяне на промени в Закона за местните данъци и такси за определяне на такса битови отпадъци в зависимост от количеството генерирани и третирани битови отпадъци (приемане на ЗИД до декември 2011, влизане в сила от 01.01.2013г.).
5. Преглед и промени за опростяване на съществуващото законодателство по околна среда с цел прилагане на минималните изисквания от европейските директиви.
6. Съгласуване с представителните бизнес и други заинтересовани организации и приемане на пътна карта за ускорено въвеждане на е-правителство.
7. Изграждане на публични електронни регистри за обекти на държавна и общинска собственост, вкл. отдаване под наем, наемна цена, наематели и други основни реквизити.
8. Изграждане на публични електронни регистри за задължения на държавата и общините по договори за изпълнение, ДДС и други вземания.
9. Интегриране на съществуващите регистри – търговски, на НОИ, на НАП и др. (в началото off-line, а по-късно on-line през електронното правителство).
10. Изграждане на съвместими електронни регистри на образователния и квалификационния профил на заетите лица и работната сила, чрез предоставяне на данни от работодателите, висшите и средни училища, ЦПО и др.
11. Въвеждане на данъчни и финансови стимули за въвличане на бизнеса в процеса на допълнително финансиране на образованието.
12. Въвеждане на обособени фондове, вкл. Фонд „Пенсии за работещи при условията на първа и втора категория труда“ за категорийни работници и Фонд „Пенсии за работещи при условията чл. 69 на КСО“.
13. Отстраняване на т.нар. „бели петна“ в статистиката на пазара на труда, вкл. предоставяне на информация за актуалния брой на регистрирани трудови договори по икономически дейности, общини, области и региони, прецизиране на данните за осигурени лица с декларирано работно време на пълна заетост.
14. Изготвяне на ежегодни анализи от ресорните министерства за нуждите от квалифицирана работна ръка, в сътрудничество с браншовите и отрасловите работодателски и синдикални организации, за заявяване на необходимите кадри за страната в краткосрочен и дългосрочен план.
15. Изграждане на публични електронни регистри за договори, свързани с публично-частно партньорство, особено на ниво министерства и общини.
16. Приемане на „пътна карта“ за либерализацията на енергийния пазар.

Предлагаме отново да бъдат заложи мерки, действия и ангажменти в подкрепа на възстановяването и икономическия растеж до 2014г. Допълнително в Секретариата на НСТС от страна на БСК са внесени и справка за отправените през последните години предложения за подобряване на бизнес средата и други предложения за реформи в пенсионната система, здравеопазването, образованието и пазара на труда.

С УВАЖЕНИЕ,

БОЖИДАР ДАНЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ПРЕДСЕДАТЕЛ